

ÎNCHEIERE

22 ianuarie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Maria Ghervas
Nina Vascan
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Elizaveta Ivanova,
în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Smolenco Vera,
înlocuită cu succesorul în drepturi Ivanova Elizaveta împotriva Valentinei Maruneac,
intervenient accesoriu Stepan Maruneac cu privire la rezoluțiunea contractului de
înstrăinare cu condiția întreținerii pe viață,
și cererea reconvențională depusă de Valentina Maruneac împotriva Elizavetei
Ivanova cu privire la evacuare,
împotriva deciziei din 29 august 2019 a Curții de Apel Bălți,

c o n s t a t ă :

La 13 martie 2017 Vera Smolenco, prin intermediul avocatului Rodica Paladi a înaintat cerere de chemare în judecată împotriva Valentinei Maruneac prin care a solicitat rezoluțiunea contractului de înstrăinare cu condiția întreținerii pe viață din 29.01.2007 încheiat între părți și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanta a invocat că la data de 29 ianuarie 2007 Smolenco Vasili și Smolenco Vera au mers la notar și au perfectat contract de înstrăinare cu condiția întreținerii pe viață cu Maruneac Valentina. Conform pct.1 al contractului, ambii au transmis cu titlu gratuit în proprietatea Valentinei Maruneac terenul și construcțiile situate în XXX, nr. cadastral XXX. Conform punctului 2 al contractului Maruneac Valentina era obligată să întrețină ambele persoane până la sfârșitul vieții, oferindu-le hrană, haine, medicamente, în caz de boală sa fie vizitați, de a-i înmormânta cu suportarea tuturor cheltuielilor, păstrând dreptul de a locui în casa înstrăinată până la sfârșitul vieții.

A indicat reclamanta că din momentul când au perfectat contractul și până la înaintarea acțiunii, Maruneac Valentina nu și-a respectat obligațiunile contractuale. La data de XXX a decedat soțul - Smolenco Vasili, iar Maruneac Valentina nu și-a îndeplinit obligațiunile integral or, o parte din cheltuieli, inclusiv cele de înmormântare a soțului său au fost suportate de către cealaltă fiică.

Reclamanta a susținut că începând cu luna iulie 2016 Maruneac Valentina, deși locuiește într-o ogradă, nu a vizitat-o nici o dată pe Smolenco Vera, care a pierdut vederea și se deplasa greu, nu avea posibilitate de a-și purta de grijă de sine stătător, de a-și pregăti mâncare și era în imposibilitate de a achita serviciile comunale, ceia ce este foarte greu pentru o persoană de vârstă înaintată cu o pensie mică.

A menționat reclamanta că toate obligațiunile, inclusiv cheltuielile de întreținere și reparație în odaia unde locuia Smolenco Vera au fost suportate de către nepoata acesteia Ivanova Irina.

Prin încheierea protocolară din 21 noiembrie 2017 reclamanta Vera Smolenco, decedată la XXX, a fost înlocuită cu succesorul ei Elizaveta Ivanova.

La 25 mai 2018 pârâta Valentina Maruneac prin intermediul avocatului său Ion Țurcanu a depus cerere reconvențională împotriva Elizavetei Ivanova prin care a solicitat evacuarea ultimei din bunul imobil situat pe str. XXX cu radierea acesteia din Registrul de evidență a populației.

În motivarea cererii reconvenționale a indicat că conform contractului de înstrăinare cu condiția întreținerii pe viață nr. 633 din 29.01.2007, după decesul mamei sale Smolenco Vera, la XXX, a devenit proprietară cu drepturi depline a imobilului din XXX.

Elizaveta Ivanova, care este și sora ei, aproape cu un an până la decesul mamei și cu acordul mamei s-a stabilit cu traiul în imobilul menționat. Astfel, reclamanta nu a putut merge împotriva voinței mamei și a fost de acord. După decesul mamei pârâta refuză să părăsească benevol imobilul și a început a duce din casă lucruri mobile.

Prin încheierea protocolară din 29 iunie 2018 în proces a fost atras în calitate de intervenient accesoriu Stepan Maruneac.

Prin hotărârea din 21 decembrie 2018 a Judecătoriei Bălți, sediul Central, a fost admisă cererea de chemare în judecată înaintată de Vera Smolenco înlocuită cu succesorul Elizaveta Ivanova împotriva Valentinei Maruneac cu privire la rezoluțiunea contractului de înstrăinare cu condiția întreținerii pe viață și a fost reziliat contractul de înstrăinare cu condiția întreținerii pe viață din 29 ianuarie 2007 încheiat între Smolenco Vera și Maruneac Valentina, iar cererea reconvențională înaintată de Valentina Maruneac împotriva Elizavetei Ivanova privind evacuarea din imobil și radierea din registru de evidență a populației, a fost respinsă ca neîntemeiată.

Pentru a concluziona astfel instanța de fond a reținut că acțiunea înaintată de Smolenco Vera a fost condiționată de neîndeplinirea corespunzătoare de către Maruneac Valentina a obligației de întreținere, fapt ce s-a confirmat prin declarațiile martorilor audiați în ședința de judecată, care au declarat că după încheierea contractului de înstrăinare cu condiția întreținerii pe viață, Maruneac Valentina a plecat peste hotarele țării și a revenit în țară la înmormântarea lui Smolenco Vasilii, iar în această perioadă de timp Smolenco Vasilii avea grijă de Smolenco Vera. Faptul neexecutării de către Maruneac Valentina a obligațiilor asumate prin contractul de înstrăinare cu condiția întreținerii pe viață, rezultă și din facturile de plată pentru serviciile comunale, anexate la materialele dosarului, care au fost achitate de către Smolenco Vera și bonurile de plată care confirmă că Ivanova Elizaveta a suportat cheltuieli pentru înmormântare. Totodată, Ivanova Elizaveta, fiica reclamantei Smolenco Vera, a locuit permanent pe XXX.

A mai menționat instanța de fond că contractul de înstrăinare a bunului cu condiția întreținerii pe viață pentru oamenii în etate, bolnavi, invalizi, reprezintă anume întreținerea în natură - locuință, hrană, îngrijire și ajutorul necesar pe parcursul întregii vieți până la deces, inclusiv și înmormântare. La caz, pârîta nu și-a onorat obligațiunile asumate prin contractul de înstrăinare cu condiția întreținerii pe viață și nu a acordat întreținerea în natură în condițiile stipulate în contract.

Cu referire la cererea reconvențională instanța de judecată a reținut că potrivit declarației de acceptare a succesiunii depusă la 06.07.2017, Ivanova Elizaveta a acceptat succesiunea legală rămasă după decesul mamei Smolenco Vera, survenit la XXX. Patrimoniul succesoral fiind constituit din cota-parte ideală din terenul cu numărul cadastral XXX, cota-parte ideală din construcția cu numărul cadastral XXX și cota-parte ideală din construcția cu numărul cadastral XXX, situate în XXX (f.d. 51). Conform certificatului de calitate de moștenitor din 06 iulie 2017, eliberat de notarul Dimitriu Svetlana, Ivanova Elizaveta are calitatea de moștenitor al averii Smolenco Vera, decedată la XXX (f.d.50).

Astfel instanța de fond a constatat că argumentele invocate în cererea reconvențională poartă un caracter declarativ, nefiind prezentate probe pertinente, concludente și utile întru confirmarea pretențiilor înaintate de Maruneac Valentina.

Prin decizia din 29 august 2019 a Curții de Apel Bălți, a fost admisă cererea de apel depusă de Valentina Maruneac, reprezentată de avocatul Ion Țurcanu și a fost casată integral hotărârea din 21 decembrie 2018 a Judecătoriei Bălți, sediul Central și emisă o hotărâre nouă prin care a fost respinsă cererea de chemare în judecată depusă de Vera Smolenco înlocuită cu succesorul Elizaveta Ivanova împotriva Valentinei Maruneac cu privire la rezoluțiunea contractului de înstrăinare cu condiția de întreținere pe viață.

S-a admis în parte cererea reconvențională înaintată de Valentina Maruneac împotriva Elizavetei Ivanova privind evacuarea din imobil și radierea din registru de evidență a populației.

S-a evacuat Elizaveta Ivanova din imobilul situat pe XXX.

S-a respins cerința Valentinei Maruneac împotriva Elizavetei Ivanova cu privire la radierea din registrul de evidență a populației.

Pentru a concluziona astfel instanța de apel a reținut că instanța de fond în mod eronat a ajuns la concluzia că faptul neexecutării de către Valentina Maruneac a obligațiilor contractuale este confirmat și prin facturile de plată pentru serviciile comunale care erau achitate de defuncta Vera Smolenco or, după cum rezultă din afirmațiile/argumentele din cererea de chemare în judecată, reclamanta-defuncta Vera Smolenco și-a pierdut vederea și nu era în stare să achite personal facturile de plată pentru serviciile comunale.

Colegiul civil al Curții de Apel Bălți a reținut că în cauza dată nu s-a constatat faptul că apelanta-pârâta Valentina Maruneac nu și-a executat obligațiile de întreținere asumate prin contractul de înstrăinare cu condiția întreținerii pe viață încheiat la 29 ianuarie 2007 între Vasili Smolenco, Vera Smolenco și Valentina Maruneac.

A relatat că prin cererea reconvențională înaintată, Valentina Maruneac a solicitat evacuarea intimatei, Elizaveta Ivanova, din bunul imobil situat pe XXX. Din suportul probator anexat la materialele cauzei rezultă că, apelanta Valentina Maruneac și Stepan Maruneac sunt proprietarii bunului imobil cu nr. cadastral XXX amplasat în XXX, fapt

confirmat prin extrasul din Registrul bunurilor imobile (f.d.9-10, 82). Astfel, apelanta Valentina Maruneac și intervenientul accesoriu Stepan Maruneac au dobândit dreptul de proprietate asupra bunului imobil nominalizat cu cota-parte de 1.0, în baza contractului de întreținere pe viață nr. 633 din 29.01.2007.

Instanța de apel a mai reținut că intimata, Elizaveta Ivanova, a locuit în bunul imobil amplasat în XXX cu acordul defunctei, Vera Smolenco și a apelantei, Valentina Maruneac, până la apariția conflictului și neînțelegerilor fără a fi încheiat un careva contract de locațiune, iar din 2016-2017 părțile se află în relații de conflict și respectiv apelanta Valentina Maruneac ca proprietara acestui bun imobil a solicitat evacuarea intimatei din proprietatea sa.

Ca urmare a celor menționate supra, ținând cont de faptul că intimata, Elizaveta Ivanova, fără careva teme legal locuiește în bunul imobil amplasat în XXX, astfel fiind încălcat dreptul de proprietate a apelantei Valentina Maruneac or, intimatei s-a permis să locuiască în bunul imobil temporar, instanța de apel a ajuns la concluzia de a dispune evacuarea intimatei Elizaveta Ivanova din imobilul situat în XXX.

Cu referire la solicitarea Valentinei Maruneac privind radierea ultimei din Registrul de evidență a populației, Colegiul civil al Curții de Apel Bălți a considerat că aceasta urmează a fi respinsă ca fiind înaintată față de un pârât necorespunzător. Astfel, s-a reținut că Valentina Maruneac a înaintat cerința privind radierea Elizavetei Ivanova din Registrul de evidență a populației, pe când urma să înainteze cerința dată pe cale extrajudiciară IP „Agenției Servicii Publice” or, radierea vizei de reședință intră în obligația IP „Agenției Servicii Publice”.

La 28 octombrie 2019, conform sigiliului aplicat pe plicul poștal, Ivanova Elizaveta, a declarat recurs împotriva deciziei din 29 august 2019 a Curții de Apel Bălți, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei contestate și pronunțarea unei hotărâri noi prin care să fie menținută hotărârea instanței de fond.

În motivarea recursului s-a invocat că instanța de apel nu a aplicat legea care urma să fie aplicată, a interpretat în mod eronat legea și a analizat superficial înscrisurile anexate la materialele cauzei. Astfel, la cererea de chemare în judecată au fost anexate probe pe care instanța de apel le-a ignorat și anume: bonuri de plată pentru produse alimentare procurate de Smolenco Vera; bonuri de plată a serviciilor comunale achitate de succesorul în drepturi Ivanova Elizaveta; bonuri de plată și facturi achitate de către Ivanov Elizaveta și soțul ei, V. Ivanov la decesul lui Smolenco Vasiliu și Smolenco Vera.

A mai indicat recurenta că instanța de apel eronat a reținut ca i-a fost permis să locuiască temporar în bunul imobil amplasat în XXX or, din simpla vizualizare a buletinului de identitate al acesteia, domiciliul este înregistrat la această adresă la data de 16.11.2004, precum și din declarațiile tuturor martorilor audiați în instanța de fond Ivanova Elizaveta a locuit împreună cu părinții permanent până la decesul mamei sale Smolenco Vera. Fără careva argumente au rămas și motivele invocate de Smolenco Vera în cererea de chemare în judecata precum că reparație în casa în care locuia, a fost efectuată de recurentă împreună cu una din nepoatele acesteia. Mai mult, din declarațiile date în instanța de fond și menținute de instanța de apel, Maruneac Valentina a recunoscut că au fost plecați peste hotare R.Moldova și au revenit după decesul lui Smolenco Vasiliu.

La fel, în opinia recurentei, instanța de apel nu a ținut cont și de faptul că atât Smolenco Vasilii, cât și Smolenco Vera erau persoane în etate primul avea aproximativ 82 ani la deces, iar Smolenco Vera 85 ani, respectiv nu era posibil ca aceste persoane să se descurce singure, fără ajutor material și să nu necesite sprijin în acel moment când Maruneac Valentina cu soțul ei se aflau peste hotarele țării.

Consideră recurenta că instanța de apel nu s-a expus argumentat asupra tuturor faptelor invocate în cauză de către Smolenco Vera, Ivanova Elizaveta, L. Semeniuta, declarațiile controversate ale lui T. Zeabliuc și S. Cosolapov, făcând referire doar la unele declarații ale martorilor audiați în prima instanță, ignorând alte informații expuse de aceiași martori care nu sunt în favoarea Valentinei Maruneac.

În contextul prevederilor art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele dosarului confirmă faptul că decizia din 29 august 2019 a Curții de Apel Bălți a fost expediată pentru cunoștință părților la proces la 03 octombrie 2019 (f.d. 170), însă lipsește confirmarea recepționării acesteia.

Prin urmare, recursul declarat de Ivanova Elizaveta, la 28 octombrie 2019, conform sigiliului aplicat pe plicul poștal, a fost depus în termenul prevăzut de lege.

În conformitate cu art. 439 alin. (2), (3) Cod de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin.(2).

Examinând admisibilitatea recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Elizaveta Ivanova, este inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;

c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Elizaveta Ivanova, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Or, argumentele invocate în recurs se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanțele ierarhic inferioare și nu redă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau de drept procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate și urmează a fi respinse.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei se precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă faptul că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă din recursul declarat nu rezultă încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

Cît privește dreptul justițiabilului „de a fi auzit de o instanță”, garantat de art. 6 § 1 al Convenției Europene a Drepturilor Omului, instanța notează că obligația de a motiva o hotărâre judecătorească poate varia în funcție de natura deciziei în cauză (a se vedea *inter alia*, *Helle vs Finlanda*, 19 decembrie 1997, parag.55; *Hansen vs Norvegia*, 2 octombrie 2014, parag.71-74).

De fapt în concepția instanței europene, articolul 6 § 1 nu impune motivarea

detaliată a deciziei unei instanțe de recurs, care întemeindu-se pe dispozițiile legale specificate, respinge un recurs ca fiind „lipsit de șanse de succes”, ceea ce s-a constatat în cazul de față (a se vedea, *mutatis mutandis*, *Kukkonen vs Finlanda* (nr.2), 13 ianuarie 2009, parag.24; *Baydar vs Olanda*, 24 aprilie 2018, parag.46).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de către Elizaveta Ivanova.

În conformitate cu art. 270, 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de către Elizaveta Ivanova.
Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Maria Ghervas

judecătorii

Nina Vascan

Victor Burduh